Toelichting Studentenmonitor 2025

November 2025

1.1 Studentenmonitor Hoger Onderwijs

De Studentenmonitor Hoger Onderwijs is in 2000 door het ministerie van OCW geïntroduceerd met het doel om - door een bundeling van de tot op dat moment relevante studentonderzoeken - meer systematisch en periodiek de ontwikkelingen op de sociaaleconomische dimensie van studeren in het hoger onderwijs in kaart te brengen en te volgen, met behulp van kengetallen en bevraging van doelgroepen. Het monitorsysteem heeft vooral een signaleringsfunctie bij de ontwikkeling van beleid en genereert informatie op de momenten dat dit volgens de beleidscyclus nodig is. De Studentenmonitor is gestart in 2000 met het doel structureel zicht te krijgen op de toegankelijkheid van het hoger onderwijs en na te gaan in hoeverre specifieke doelgroepen nadere aandacht behoeven en diende aldus meer concreet een bijdrage te leveren aan:

1. het zo exact mogelijk in kaart brengen van kenmerken en aan studie gerelateerde gedragingen en opvattingen van de Nederlandse studentenpopulatie,
2. het traceren van ontwikkelingen in de tijd in samenstelling, keuzes, motivatie en gedrag van de studentenpopulatie en
3. het vaststellen van effecten van beleid op samenstelling, gedrag, studieprestaties en opvattingen van de studentenpopulatie in Nederland.

Hoofdelementen in de Studentenmonitor sinds 2000 zijn: opleidingskenmerken, studievoortgang, situatie voorafgaand aan de opleiding, studiekeuze, verwachte situatie na de opleiding, doorstroom naar de master, achtergrondkenmerken, sociaaleconomische status (op basis van inkomen, beroeps- en opleidingsniveau van de ouders), functiebeperking, kwaliteit en studeerbaarheid, internationalisering, inkomsten en uitgaven, betaalde arbeid, tijdbesteding en de keuze voor bèta en techniek.

Deze onderzoeksverantwoording heeft betrekking op de totstandkoming van het databestand van de Studentenmonitor Hoger Onderwijs 2025. Dit betreft data uit het studiejaar 2024-2025.

1.2 Steekproef en veldwerk

De monitor is uitgezet onder studenten binnen het hoger onderwijs. Er is door DUO een gestratificeerde steekproef getrokken onder alle ho-studenten in Nederland (incl. internationale studenten) a.d.h.v. soort hoger onderwijs (hbo/wo), opleidingsvorm (voltijd/deeltijd), type hoger onderwijs (associate degree/bachelor/master), CROHO-onderdeel, geslacht en internationale student. Daarbij is per combinatie (‘strata’) rekening gehouden met de hoeveelheid te benaderen studenten om de uiteindelijk gewenste steekproefomvang benodigd voor betrouwbare gegevens zo goed mogelijk te realiseren. De studenten zijn benaderd via e-mail.

In het studiejaar 2024-2025 zijn de e-mails met uitnodigingen verstuurd door DUO. Na de initiële uitnodiging zijn nog twee rappels verstuurd via e-mail. De vragenlijst is

geprogrammeerd in UNICOM Intelligence Suite (voorheen IBM SPSS Data Collection Server). Het veldwerk begon op 30 juni 2025 en duurde 7 weken.

1.3 Cleaning

In het uiteindelijke databestand zijn enkel studenten opgenomen die momenteel in Nederland in het hoger onderwijs zijn ingeschreven. Hieronder vallen ook de studenten die studeren in het buitenland. Studenten die (tijdelijk) zijn gestopt en studenten die zijn afgestudeerd vóór 1 januari 2025 behoorden niet tot de doelgroep van de monitor en zijn met een ingebouwde routing bij de start van de vragenlijst naar het einde van de vragenlijst gestuurd.

1.4 Respons

Begin oktober 2024 stonden er bijna 670.000 studenten ingeschreven in HO. De originele steekproef bedroeg bijna 330.000 studenten. Uiteindelijk zijn ruim 270.000 studenten uitgenodigd voor deelname, omdat studenten zonder een bekend mailadres en studenten die zich afgemeld hebben voor onderzoek niet zijn benaderd. In totaal zijn 16.635 studenten begonnen aan de vragenlijst, dat komt neer op een bruto respons van 6 procent. Na cleaning van de data, waarbij bijvoorbeeld respondenten die niet behoren tot de doelgroep van de monitor en respondenten met vragenlijsten die niet tot de module ‘functiebeperking’ ingevuld zijn geworden zijn verwijderd, bleven 12.628 studenten over. De netto respons bedraagt daarmee 5 procent. De invulduur (25 minuten) werd gecommuniceerd in de uitnodigingsmail. Voor het totale responsoverzicht: zie onderstaande tabel.

Tabel 1: Respons studiejaar 2024-25

	Voor cleaning			Na cleaning		
	Incomplete	Complete	Totaal	Incomplete	Complete	Totaal
Ja, opleiding in het hoger onderwijs	3.815	10.603	14.418	898	1.0604	1.1502
Ja, studie in het buitenland	12	42	54	4	41	45
Ja, wel ingeschreven maar afgestudeerd na 1 jan	4.17	1.010	1.427	71	1.010	1.081
Ja, wel ingeschreven maar gestopt	2	475	477	0	0	0
Ja, wel ingeschreven maar afgestudeerd voor 1 jan	0	217	217	0	0	0
Nee, niet ingeschreven	0	42	42	0	0	0
Totaal respons	4.246	12.389	16.635	973	11.655	12.628
Aangeschreven (e-mails verstuurd door DUO)			274.816			274.816
Respons			6%			5%

Bron: Studentenmonitor 2025

Van de 15.899 studenten die behoren tot de doelgroep en zijn gestart met de vragenlijst rond 73 procent de vragenlijst geheel af (11.655 studenten). Studenten die minimaal tot

module “functiebeperking” hebben ingevuld (12.628 studenten) worden meegenomen in het werkbestand.

Er is verder gekeken naar in hoeverre groepen verschillend vertegenwoordigd zijn in het ongewogen werkbestand (n=12.628). Hiervoor is gekeken naar de verschillen in samenstelling van de populatie en de studenten die daadwerkelijk zijn meegenomen in het werkbestand. Vanuit deze kruistabellen wordt het volgende geconcludeerd: Wo-studenten, deeltijders, studenten die in een andere sector studeren dan economie/recht (wo)/gedrag en maatschappij (hbo)/taal en cultuur (hbo), eerstejaars (wo) en vrouwen zijn vaker meegenomen in het ongewogen werkbestand (t.o.v. HO-populatie) dan resp. hbo-studenten, voltijders, studenten in de sector economie, ouderejaars en mannen. In de weging wordt hiervoor gecorrigeerd.

1.5 Weging

De data van de Studentenmonitor bevat een weegfactor die gebruikt kan worden om te corrigeren voor steekproefafwijkingen. Bij gebruik van deze weegfactor worden de resultaten in de Studentenmonitor zodanig gewogen dat het beeld representatief is voor de landelijke studentenpopulatie. De gegevens van 2024-2025 worden zo gewogen naar soort ho, type ho, sector opleiding, vorm opleiding, geslacht, internationale student (ja/nee) en eerstejaars/ouderejaars.

1.6 DANS Data Station

De verzamelde data worden gedeponeerd bij DANS Data Station Social Sciences and Humanities (https://ssh.datastations.nl/; voorheen gebeurde dit bij DANS EASY) zodat onderzoekers en beleidsmakers gebruik kunnen maken van de data (na goedkeuring van hun aanvraag) voor wetenschappelijke en statistische doeleinden zonder winstoogmerk.

1.7 Rapportages

Vanaf 2023/2024 stelt DUO een trendrapport op waarvoor trendtabellen vanuit de Studentenmonitor worden vervaardigd. Op deze manier worden langjarige ontwikkelingen in kaart gebracht en wordt inzicht gegeven in de dynamiek van het hoger onderwijs vanuit het perspectief van de studenten. Voorgaande jaren werden uitkomsten van de Studentenmonitor gepubliceerd in de Monitor Beleidsmaatregelen hoger onderwijs van het ministerie van OCW.

1.8 Website studentenmonitor.nl

Enkele kernindicatoren uit de Studentenmonitor Hoger Onderwijs worden gepubliceerd op de website www.studentenmonitor.nl.